

ONDERNEMERSVERTROUWEN VRIJWEL ONVERANDERD NEGATIEF

Voorwoord

Dit rapport bevat de belangrijkste uitkomsten van de Conjunctuurenquête Nederland van het vierde kwartaal 2024.

De Conjunctuurenquête Nederland brengt voor het Nederlandse bedrijfsleven vier keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen en verwachtingen in kaart, uitgesplitst naar regio, bedrijfstak en bedrijfsgrootte. De resultaten vormen de basis voor het ondernemersvertrouwen. Deze samengestelde indicator geeft de stemming weer van het Nederlandse niet-financiële bedrijfsleven met meer dan vijf werkzame personen, en is het gemiddelde van de ontwikkeling en de verwachting van het economisch klimaat volgens de ondernemer.

Samenwerking

De Conjunctuurenquête Nederland is een gezamenlijk onderzoek van het CBS, KVK, EIB, MKB Nederland en VNO-NCW, met de steun van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Doel van de samenwerking is completere informatie over het niet-financiële bedrijfsleven te vergaren tegen minder administratieve lasten.

Saldo's

Deze rapportage werkt met saldo's. Een saldo ontstaat door het percentage ondernemers dat zijn ervaring of verwachting als negatief ziet, af te trekken van het percentage dat een positieve ervaring of verwachting meldt. Als bijvoorbeeld 10 procent van de ondernemers een dalende omzet had en 20 procent een stijgende omzet, ontstaat een saldo van +10 procent. Het saldo geeft in één oogopslag weer of de stemming onder ondernemers positief of negatief is en in welke mate.

Seizoenspatronen

Bij de interpretatie van de cijfers dient rekening te worden gehouden met seizoeninvloeden. Deze spelen bij sommige variabelen een rol, zoals bij omzetten in de land-

bouw en horeca. Om een uitkomst in een beter perspectief te kunnen plaatsen, verdient een vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder om die reden de voorkeur boven een vergelijking met een kwartaal eerder. Voor het samenstellen van de indicatoren van het ondernemersvertrouwen, worden de onderliggende variabelen wél gecorrigeerd voor seizoenspatronen. Hierdoor kan het vertrouwen elk kwartaal worden vergeleken met een eerder kwartaal.

Het niet-financiële bedrijfsleven

Het niet-financiële bedrijfsleven is een samenstelling van secties A Landbouw, bosbouw en visserij, B Winning van delfstoffen, C Industrie, F Bouwnijverheid, G Groot- en detailhandel; reparatie van auto's, H Vervoer en opslag, I Horeca, J Informatie en communicatie, L Verhuur van en handel in onroerend goed, M Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening, N Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening, R Cultuur, sport en recreatie, S Overige dienstverlening.

Waarneemperiode

De gegevens voor deze publicatie zijn verzameld in de maand oktober 2024.

Dit rapport is gepubliceerd op 14 november 2024. Dit is hiermee de laatste editie. De hoogtepunten van de Conjunctuurenquête blijven ieder kwartaal gepubliceerd worden op ondernemersplein.kvk.nl/coen. In aangepaste vorm wordt de informatie uit dit rapport vanaf medio februari ieder kwartaal gepubliceerd op cbs.nl. Alle cijfers die in deze Conjunctuurenquête Nederland staan, zijn te vinden op opendata.cbs.nl.

Ondernemersvertrouwen vrijwel onveranderd negatief

Het ondernemersvertrouwen, de stemmingsindicator van het Nederlands bedrijfsleven, is voor het twaalfde kwartaal op rij negatief en komt aan het begin van het vierde kwartaal van 2024 uit op -3,1 ten opzichte van -3,4 in het derde kwartaal.¹ Wel was het ondernemersvertrouwen het vierde achtereenvolgende kwartaal minder negatief. Alleen in de bedrijfstakken delfstoffenwinning, vervoer en opslag, verhuur en handel van onroerend goed en zakelijke dienstverlening is het ondernemersvertrouwen positief. Bij zeven van de veertien bedrijfstakken stijgt het ondernemersvertrouwen en bij de overige zeven is er sprake van een daling.

¹ Het ondernemersvertrouwen bestaat uit het seizoen gecorrigeerde gemiddelde van de ontwikkeling en de verwachting van het economisch klimaat.

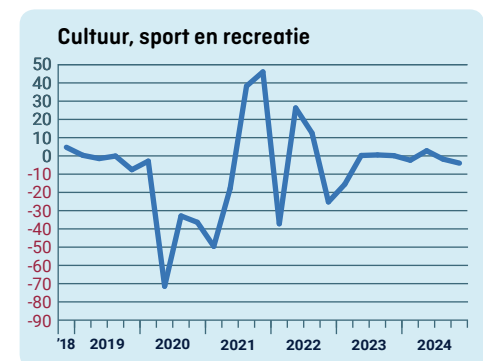
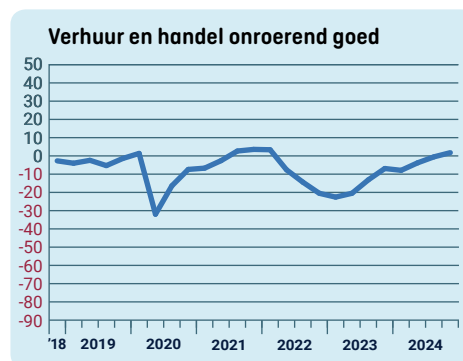
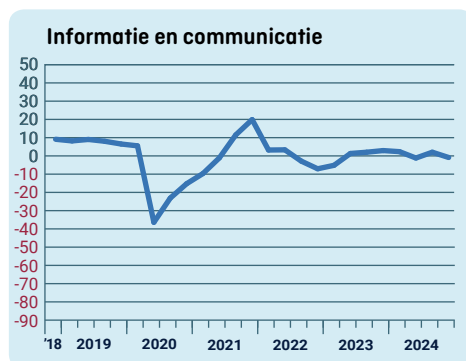
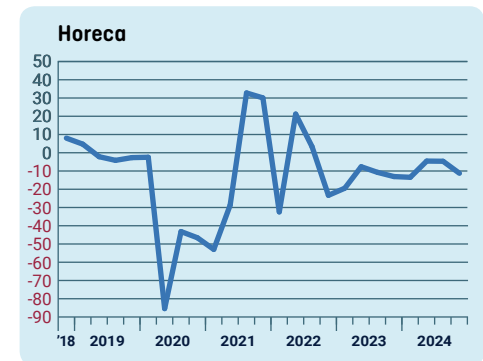
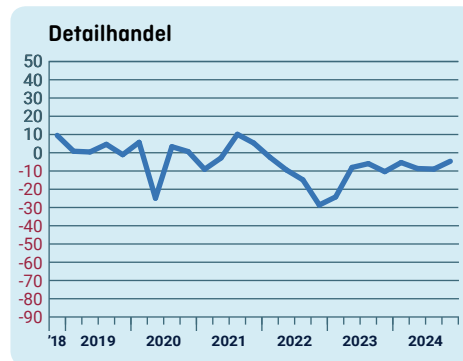
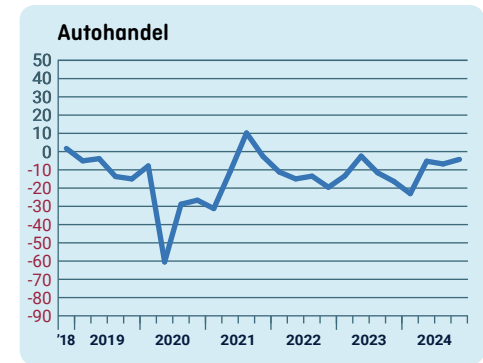
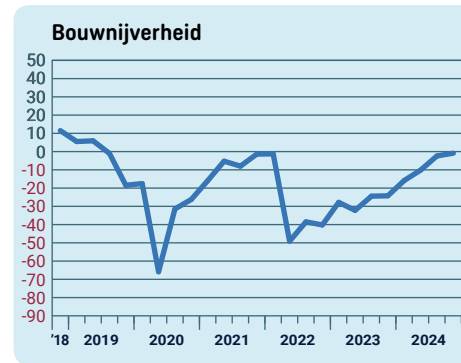
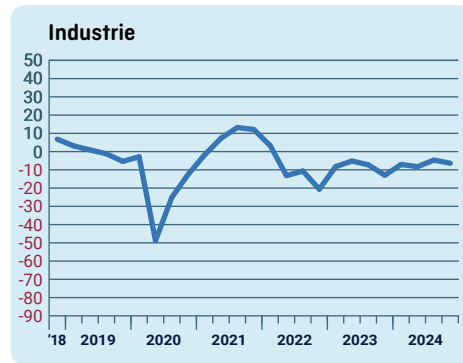
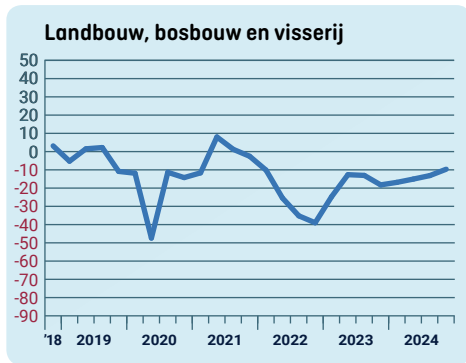
Verder in deze rapportage

Ondernemersvertrouwen in merendeel bedrijfstakken negatief gestemd	5
Stemming ondernemers verbeterd	7
Uitgelicht Verwachtingen voor 2025	8
Uitgelicht Belemmeringen	9
Verwachte ontwikkelingen bedrijfsleven per provincie	10

Bron: CBS, EIB, KVK, MKB Nederland, VNO-NCW. Detailinformatie (conform de webtoegankelijkheidsrichtlijnen voor visueel beperkten) vindt u op [StatLine](#).

Ondernemersvertrouwen per sector Uitkomsten vierde kwartaal 2024

Ondernemersvertrouwen in merendeel bedrijfstakken negatief gestemd

Het landelijk ondernemersvertrouwen is nagenoeg onveranderd ten opzichte van drie maanden eerder en komt uit op -3,1 aan het begin van het vierde kwartaal van 2024. Daarmee is het ondernemersvertrouwen nog steeds negatief sinds begin 2022. De stemming is in evenveel bedrijfstakken gestegen als gedaald. De sterkste stijging is te zien bij de zakelijke dienstverlening, de sterkste daling bij de horeca. Noord-Holland en Flevoland zijn de enige provincies waar ondernemers positief gestemd zijn. Ondernemers in Fryslân zijn het meest negatief gestemd.

Ondernemers horeca meest negatief gestemd

Het ondernemersvertrouwen is het laagst in de horeca, gevolgd door dat van de landbouw, bosbouw en visserij. Ook in de industrie en groothandel zijn ondernemers relatief negatief gestemd. In deze bedrijfstakken draagt vooral de ontwikkeling van economisch klimaat in de afgelopen drie maanden bij aan het negatieve cijfer. De andere indicator waaruit het ondernemersvertrouwen is opgebouwd, de verwachting over het economisch klimaat in de komende drie maanden, is minder negatief.

Vergeleken met het voorgaande kwartaal is het pessimisme het meest toegenomen bij ondernemers in de horeca. Ook in de informatie en communicatie verslechterde het ondernemersvertrouwen ten opzichte van vorig kwartaal, wat zorgde voor een omslag van een positief naar een negatief ondernemersvertrouwen.

Ondernemersvertrouwen sterkst verbeterd in de zakelijke dienstverlening

In de zakelijke dienstverlening verbeterde het ondernemersvertrouwen het sterkst ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Deze toename leidt tot een omslag van een negatief naar een positief sentiment. Ook in de detailhandel (niet in auto's) nam het vertrouwen relatief sterk toe, maar blijft het nog wel negatief.

Alleen ondernemers in Flevoland en Noord-Holland positief

Alleen in de provincies Flevoland en Noord-Holland is het ondernemersvertrouwen positief. In alle andere provincies is de stemmingsindicator negatief. Ondernemers in de provincies Fryslân, Overijssel en Groningen zijn het meest negatief gestemd.

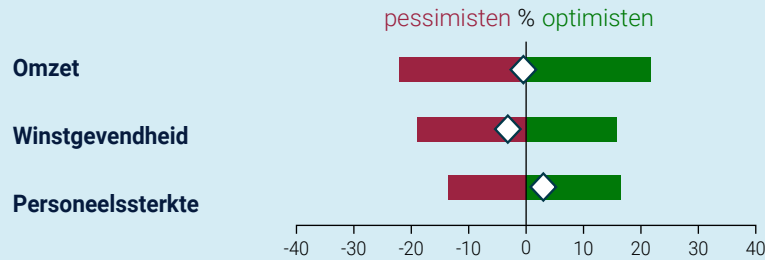
Ondernemersvertrouwen verbetert in zeven van de twaalf provincies

Het ondernemersvertrouwen verbeterde in zeven van de twaalf provincies ten opzichte van het vorige kwartaal. In Flevoland en Zeeland verbeterde de stemmingsindicator het sterkst. Voor ondernemers in Flevoland leidde dit tot een positief ondernemersvertrouwen. In Fryslân nam het vertrouwen het sterkst af

Dashboard Conjunctuurenquête Nederland

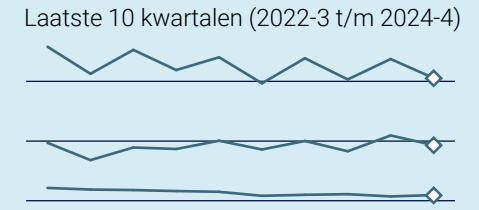
Uitkomsten vergeleken met een jaar eerder

Ontwikkelingen derde kwartaal

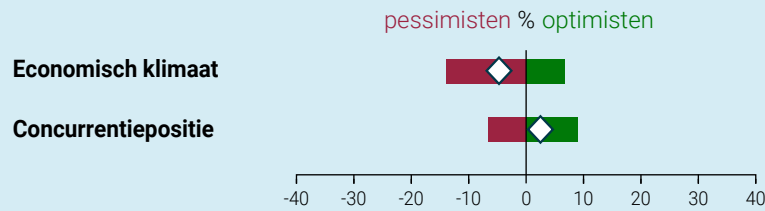

◇ Saldo t.o.v. (vorig jaar)

- 0,5 ↑ (-3,7)
- 3,2 ↑ (-6,7)
- 3,0 ↑ (2,4)

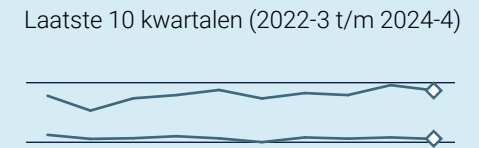

Beoordelingen van de ondernemer begin vierde kwartaal

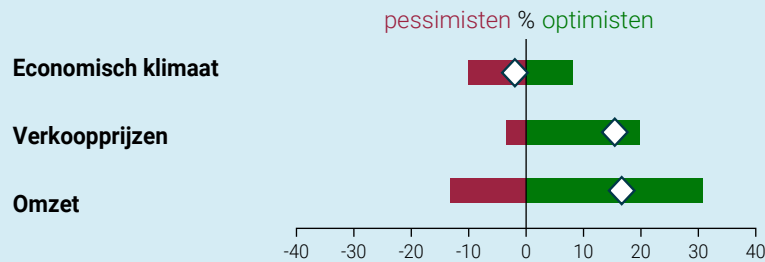

◇ Saldo t.o.v. (vorig jaar)

- 7,3 ↑ (-13,3)
- 2,5 ↑ (0,1)

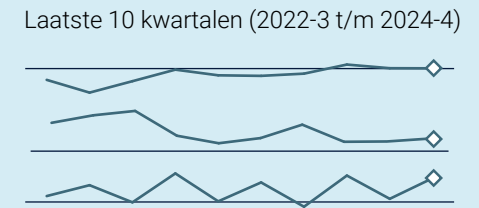

Verwachte ontwikkelingen vierde kwartaal

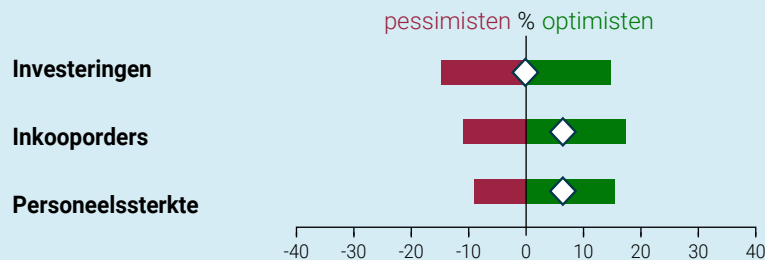

◇ Saldo t.o.v. (vorig jaar)

- 1,9 ↑ (-8,7)
- 16,3 ↓ (17,0)
- 17,5 ↑ (14,1)

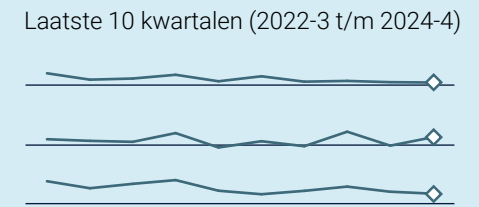

Verwachte bedrijfsvoering vierde kwartaal

◇ Saldo t.o.v. (vorig jaar)

- 0,1 ↓ (4,9)
- 6,4 ↑ (3,1)
- 6,4 ↑ (6,0)

Stemming ondernemers verbeterd

Aan het begin van het vierde kwartaal zijn ondernemers over negen van de elf indicatoren positiever dan in hetzelfde kwartaal vorig jaar. De positief gestemde ondernemers hebben bij zes van de elf indicatoren de overhand op de negatief gestemde ondernemers.

Hoe lees ik het Dashboard Conjunctuurenquête Nederland?

Ontwikkelingen derde kwartaal

Onderwerp In de Conjunctuurenquête Nederland worden ondernemers naar hun oordeel gevraagd over verschillende onderwerpen. Er is een verschil tussen terugblikken op het vorige kwartaal en verwachtingen voor het huidige kwartaal. Hierdoor kan een onderwerp twee keer voorkomen in het dashboard. De koppen die boven de onderwerpen staan, geven aan of het om terugblikken of verwachtingen gaat. **Staafdiagram** (pessimisten/optimisten): de vragen over de onderwerpen in het dashboard kunnen de ondernemers beantwoorden met verbetering, verslechtering, of onveranderd. In deze grafiek is het percentage optimisten (ondernemers die verbetering zien/verwachten) afgezet tegen de pessimisten (zij die verslechtering zien/verwachten). De witte ruit geeft het saldo hiervan weer.

Saldo Het saldo is het verschil tussen het percentage optimisten en het percentage pessimisten, dat ook terug te zien is in het staafdiagram. Positieve waarden (meer optimisten dan pessimisten) worden groen weergegeven, negatieve saldi (meer pessimisten dan optimisten) worden rood weergegeven. **T.o.v. vorig jaar** Het saldo van hetzelfde onderwerp in hetzelfde kwartaal een jaar eerder is tussen haakjes weergegeven. Er is gekozen voor hetzelfde kwartaal een jaar eerder, om eventuele seizoenseffecten uit te sluiten. De groene pijl naar boven of rode pijl naar beneden geeft aan of er sprake is van respectievelijk een verbetering of verslechtering. **Lijndiagram** (laatste tien kwartalen): per onderwerp wordt de ontwikkeling in de laatste 10 kwartalen weergegeven. Hierop is geen seizoenscorrectie toegepast. De zwarte horizontale lijn is de nullijn. Het saldo in het laatste kwartaal is met een witte ruit weergegeven.

Ondernemers minder negatief over winstgevendheid

In het derde kwartaal zag per saldo ruim 3 procent van de ondernemers de winstgevendheid afnemen. Dit is wel minder negatief dan in dezelfde periode vorig jaar, waar ruim 7 procent van de ondernemers de winstgevendheid zag afnemen. De ondernemers zijn per saldo niet negatief over de omzet in het derde kwartaal. Vorig jaar in dezelfde periode gaf per saldo bijna 4 procent van de ondernemers aan dat de omzet daalde. Bij per saldo 3 procent van de ondernemers is het personeelsbestand uitgebreid in het afgelopen kwartaal en dit is vrijwel gelijk aan het saldo van vorig jaar (ruim 2 procent).

Concurrentiepositie beter beoordeeld

9 procent van de ondernemers geeft aan dat de concurrentiepositie is verbeterd in het derde kwartaal en bijna 7 procent geeft aan dat dit verslechterd is. Per saldo is dit ruim 2 procent. Vorig jaar waren het aantal positief en negatief gestemde ondernemers vrijwel in evenwicht.

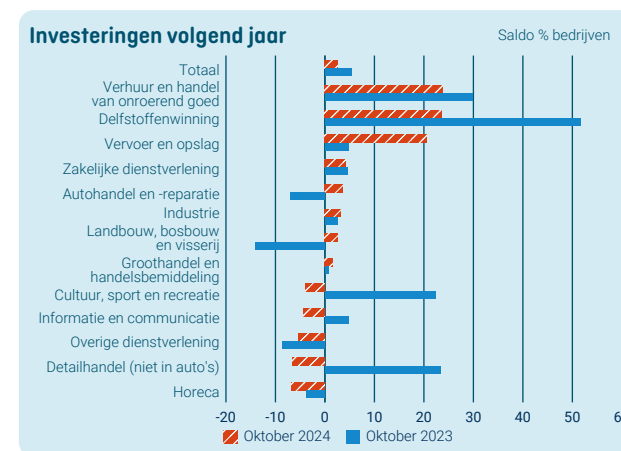
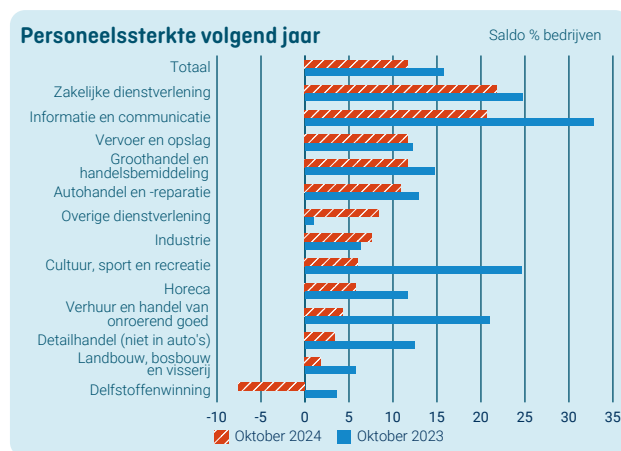
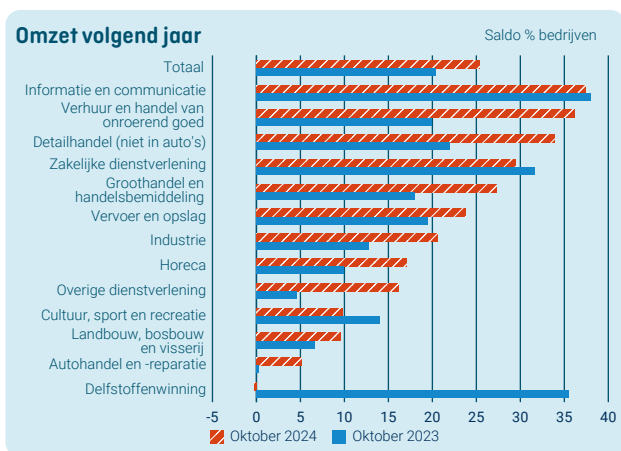
Toename verkoopprijzen en omzet verwacht

Per saldo verwacht bijna 18 procent van de ondernemers een toename van de omzet. Dit is hoger dan vorig jaar toen het saldo op ruim 14 procent uitkwam. Per saldo verwacht ruim 16 procent dat de verkoopprijzen zullen stijgen in de komende drie maanden. Dit percentage is vergelijkbaar met dat van vorig jaar.

Ondernemers verwachten toename personeelssterkte en inkooporders

Er zijn bijna evenveel ondernemers die verwachten meer te investeren als ondernemers die minder bereid zijn om te investeren in 2024 dan in 2023. Per saldo voorziet ruim 6 procent van de ondernemers een toename van de te plaatsen orders in de komende drie maanden. Dit is ruim 3 procent hoger dan vorig jaar. Per saldo ruim 6 procent van de ondernemers verwacht het personeelsbestand uit te breiden in het vierde kwartaal. Dit is vrijwel gelijk aan het saldo van vorig jaar.

Uitgelicht Verwachtingen voor 2025

Omzettoename verwacht in 2025

Uitgezonderd de delfstoffenwinning verwachten ondernemers in alle bedrijfstakken per saldo een omzettoename in 2025 ten opzichte van 2024. Ondernemers in de informatie en communicatie en de verhuur en handel van onroerend goed zijn hierover het meest positief. In laatstgenoemde bedrijfstak nam de verwachting ook het sterkst toe. Binnen de delfstoffenwinning namen de omzetverwachtingen het sterkst af ten opzichte van een jaar geleden en zijn er nu nagenoeg evenveel ondernemers die een omzetsijging als –daling verwachten.

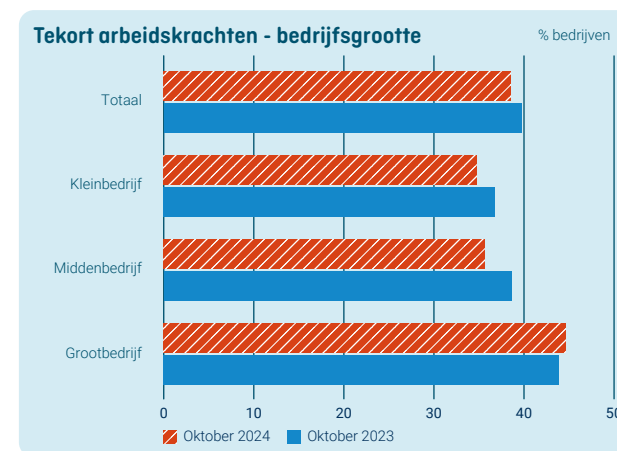
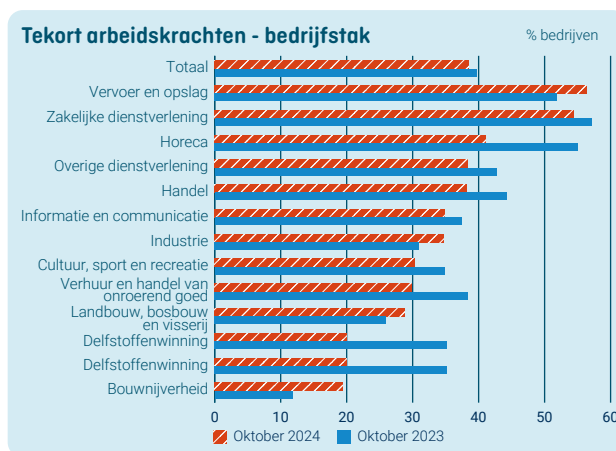
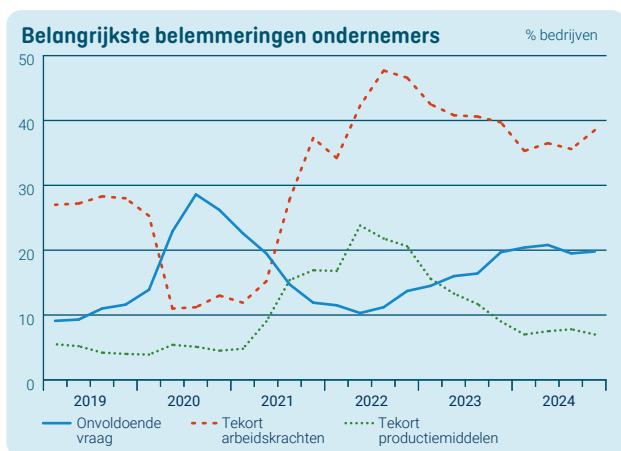
Meer personeel volgend jaar

Ondernemers verwachten in 2025 per saldo een toename van de personeelssterkte. Wel zijn de verwachtingen minder positief dan vorig jaar. Vooral in de cultuur, sport en recreatie en de verhuur en handel van onroerend goed verwachten minder ondernemers het personeelsbestand uit te breiden. In de zakelijke dienstverlening en informatie en communicatie zijn ondernemers het meest positief over de ontwikkeling van de personeelssterkte in 2025. Alleen in de delfstoffenwinning verwachten ondernemers per saldo een afname van het aantal arbeidskrachten.

Vastgoedsector verwacht meer te investeren in 2025

Acht bedrijfstakken verwachten in 2025 meer te investeren dan in 2024; vijf bedrijfstakken verwachten minder te investeren. In de verhuur en handel van onroerend goed, de delfstoffenwinning en de vervoer en opslag zijn de verwachtingen het meest positief. Bij de autohandel en –reparatie en de landbouw, bosbouw en visserij sloeg het negatieve saldo van vorig jaar om naar een positief saldo. De cultuur, sport en recreatie en de detailhandel laten een tegengestelde ontwikkeling zien. Daar zijn de verwachtingen negatief geworden en verwachten ondernemers volgend jaar minder te investeren dan dit jaar.

Uitgelicht Belemmeringen

Belangrijkste belemmeringen bij ondernemers

De belangrijkste belemmering die ondernemers onder- vinden in hun bedrijfsvoering is sinds het derde kwartaal van 2021 onafgebroken een tekort aan arbeidskrachten. Ook aan het begin van het vierde kwartaal van 2024 geeft ruim 38 procent van de ondernemers aan dat dit de belangrijkste belemmering is, en stijgt dit percentage naar het hoogste niveau van dit jaar. Onvoldoende vraag wordt door bijna 20 procent van de ondernemers genoemd als belangrijkste belemmering en 7 procent geeft een tekort aan productiemiddelen, materiaal of ruimte op als belangrijkste belemmering. Financiële beperkingen wordt door iets meer dan 8 procent van de ondernemers genoemd..

Tekort aan arbeidskrachten als belangrijkste belemmering

In de vervoer en opslag en de zakelijke dienstverlening geeft meer dan de helft van de ondernemers een tekort aan arbeidskrachten aan als belangrijkste belemmering. In de bouwnijverheid en de delfstoffenwinning ligt dit met bijna 20 procent het laagst. Ten opzichte van een jaar geleden is het percentage in de meeste bedrijfstakken gedaald, het meest in de delfstoffenwinning en de horeca. In de vervoer en opslag, de industrie, de landbouw, bosbouw en visserij en de bouwnijverheid is het percentage gestegen vergeleken met een jaar eerder.

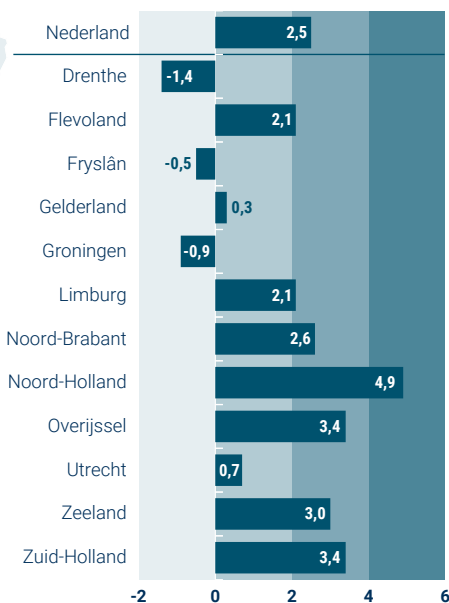
Grootbedrijf heeft meeste last van personeelstekort

Bijna 45 procent van de ondernemers in het grootbedrijf (250 werkzame personen of meer) ervaart een tekort aan arbeidskrachten als belemmering aan het begin van het vierde kwartaal van 2024. Daarmee ligt het ongeveer op hetzelfde niveau als een jaar eerder toen het om bijna 44 procent ging. In het middenbedrijf (50 tot 250 werkzame personen) en het kleinbedrijf (5 tot 50 werkzame personen) liggen de percentages lager dan een jaar geleden. In het middenbedrijf ervaart bijna 36 procent een tekort aan arbeidskrachten als belemmering, in het kleinbedrijf is dat bijna 35 procent.

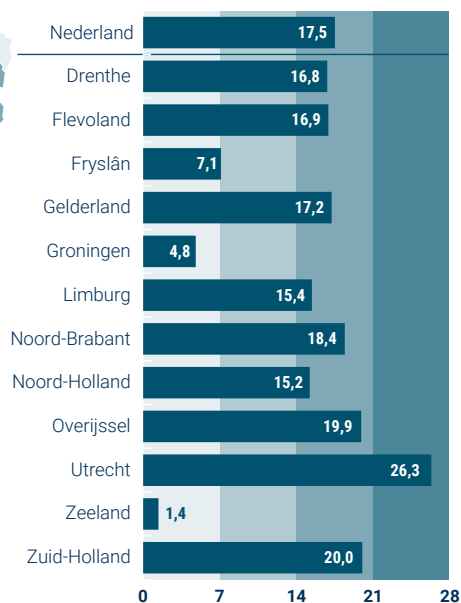
Verwachte ontwikkelingen bedrijfsleven per provincie

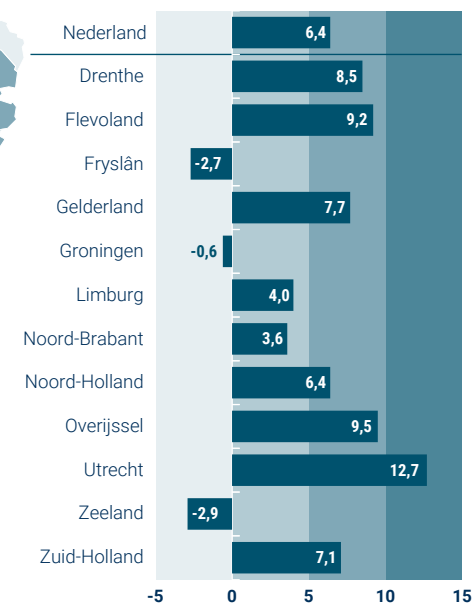
Concurrentiepositie

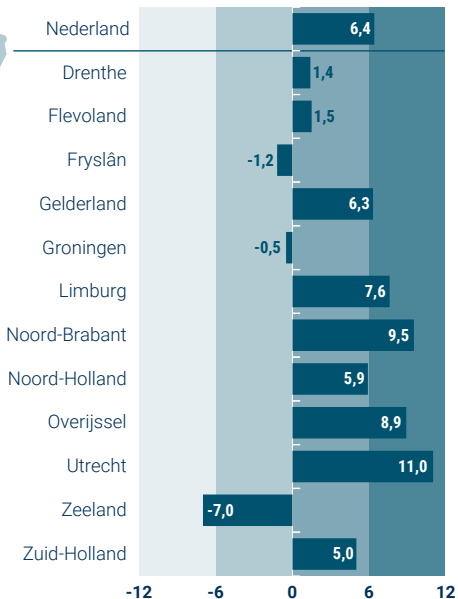
Omzet

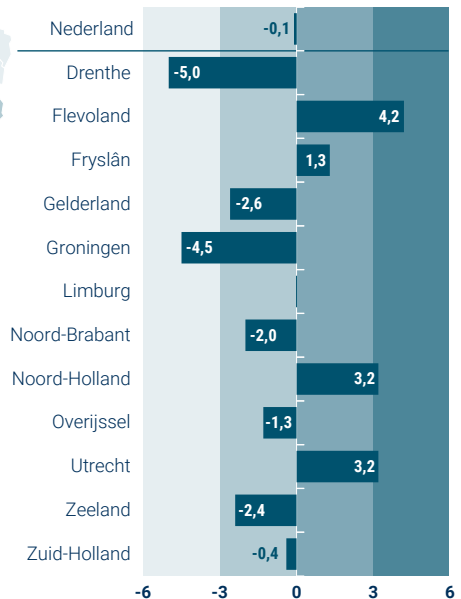
Inkooporders

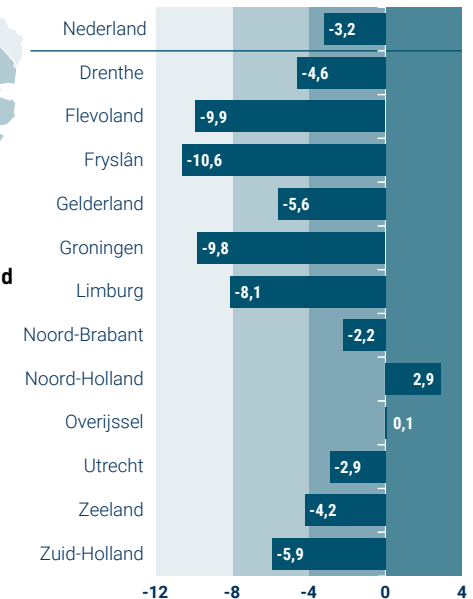
Personeelssterkte

Investerings

Ontwikkelingen winstgevendheid 3e kwartaal

Bron: CBS, EIB, KVK, MKB Nederland, VNO-NCW. Detailinformatie (conform de webtoegankelijkheidsrichtlijnen voor visueel beperkten) vindt u op [StatLine](#).

Ondernemers Noord-Holland het vaakst positief

De resultaten van de conjunctuurenquête laten verschillen zien tussen de provincies vergeleken met een kwartaal eerder. Ondernemers uit Noord-Holland zijn bij alle zes uitgelichte indicatoren per saldo het vaakst positief gestemd. Ondernemers uit Utrecht, Overijssel, Limburg en Flevoland zijn bij vijf van de zes indicatoren per saldo positief gestemd.

Ondernemers positiever over concurrentiepositie op de Nederlandse markt

Ondernemers in Noord-Holland zijn met per saldo bijna 5 procent het meest positief over hun concurrentiepositie op de Nederlandse markt. Landelijk geeft per saldo ruim 2 procent van de ondernemers aan dat hun concurrentiepositie is verbeterd in de afgelopen drie maanden. Alleen ondernemers uit Drenthe, Fryslân en Groningen zijn negatief over hun concurrentiepositie. Vergeleken met dezelfde periode vorig jaar zijn ondernemers in de meeste provincies nu positiever of minder negatief.

Omzetstijging verwacht vierde kwartaal

In alle twaalf provincies is de omzetverwachting voor het lopende kwartaal per saldo positief. Met ruim 26 procent zijn ondernemers in Utrecht het meest positief gestemd, gevolgd door ondernemers uit Zuid-Holland en Overijssel (circa 20 procent). Bij de ondernemers in Zeeland is de stemming minst positief.

Ondernemers in Utrecht positief over inkooporders

De stemming over de inkooporders is in negen provincies positief en bij drie provincies negatief. In Utrecht zijn ondernemers het meest positief over de te plaatsen orders (per saldo bijna 13 procent), gevolgd door ondernemers uit Overijssel en Flevoland

(ruim 9 procent). In Zeeland en Fryslân verwachten ondernemers relatief het vaakst een daling van de inkooporders met een saldo van bijna -3 procent.

Meeste ondernemers verwachten uitbreiding personeel

De verwachtingen van ondernemers over de personeelssterkte zijn in negen van de twaalf provincies per saldo positief. Alleen ondernemers in Fryslân, Groningen en Zeeland verwachten een krimp van het personeelsbestand. Vooral ondernemers uit Zeeland zijn negatief gestemd met een saldo van -7 procent. In Utrecht verwachten ondernemers met een saldo van 11 procent het meest dat het personeelsbestand wordt uitgebreid. De verwachting over de personeelssterkte voor heel Nederland is iets positiever dan vorig jaar.

Investeringsbereidheid lager dan vorig jaar

De ondernemers in Flevoland zijn met een saldo van ruim 4 procent het meest bereid te investeren, gevolgd door ondernemers uit Noord-Holland en Utrecht (ruim 3 procent). In zeven van de twaalf provincies zijn ondernemers negatief gestemd over investeringen dit jaar. Ondernemers uit Limburg zijn per saldo in evenwicht. Dit geldt ook voor de investeringsbereidheid op landelijk niveau, waar in dezelfde periode vorig jaar het saldo nog positief was (bijna 5 procent).

Ondernemers in Noord-Holland meest positief over de winstgevendheid

Ondernemers uit Noord-Holland zijn net als vorig jaar het meest positief over de winstgevendheid van de afgelopen drie maanden met een saldo van bijna 3 procent. Ondernemers uit Overijssel zijn nagenoeg neutraal. De ondernemers uit de overige tien provincies zijn negatief gestemd. Ondernemers uit Fryslân zijn met bijna -11 procent het meest negatief over de ontwikkeling van de winstgevendheid in het afgelopen kwartaal.

Kerntabel

Ondernemersvertrouwen en Conjunctuurenquête Nederland

Ondernemersvertrouwen			
	2024 2e kwartaal	2024 3e kwartaal	2024 4e kwartaal
Totaal bedrijfsleven	-6,0	-3,4	-3,1
Landbouw, bosbouw en visserij	-15,1	-13,2	-9,7
Delfstoffenwinning	1,7	4,1	5,0
Industrie	-8,3	-4,7	-6,4
Bouwnijverheid	-10,2	-2,4	-0,9
Autohandel en -reparatie	-3,7	-5,2	-2,7
Groothandel	-10,2	-3,2	-5,8
Detailhandel	-8,7	-9,0	-4,7
Vervoer en opslag	-2,6	2,4	1,7
Horeca	-4,6	-4,7	-11,3
Informatie en communicatie	-1,2	2,0	-0,9
Verhuur en handel onroerend goed	-4,0	-0,7	1,6
Zakelijke dienstverlening	-1,0	-4,1	1,0
Cultuur, sport en recreatie	2,8	-1,8	-4,0
Overige dienstverlening	-2,8	0,0	-0,1

Verwachtingen voor het vierde kwartaal <small>niet seizoengecorrigeerd saldo percentage bedrijven</small>			
	Omzet	Personeel	Investerings
Totaal bedrijfsleven	17,5	9,0	-0,1
Landbouw, bosbouw en visserij	0,4	21,6	3,1
Delfstoffenwinning	-0,2	22,0	6,7
Industrie	13,2	10,2	-1,6
Bouwnijverheid	25,6	3,2	-0,2
Autohandel en -reparatie	19,9	4,3	-7,8
Groothandel	14,6	12,5	-9,3
Detailhandel	29,9	8,1	3,2
Vervoer en opslag	13,1	4,3	5,7
Horeca	-10,9	21,7	-1,0
Informatie en communicatie	25,7	6,7	-8,1
Verhuur en handel onroerend goed	16,1	2,7	24,4
Zakelijke dienstverlening	22,8	8,8	2,6
Cultuur, sport en recreatie	3,3	8,0	16,1
Overige dienstverlening	23,2	11,4	12,3

Colofon

Uitgave

November 2024

Dit rapport verschijnt op
ondernemersplein.kvk.nl/coen.

Wilt u meer informatie?

Neem dan contact op met één van de COEN-
partnerorganisaties:

www.cbs.nl

088 570 70 70 - info@cbs.nl

www.kvk.nl

088 585 15 85 - regio@kvk.nl

www.eib.nl

020 205 16 00 - eib@eib.nl

www.mkb.nl

www.vno-ncw.nl

070 349 03 49 - buiting@vnoncw-mkb.nl

Ondernemersplein
Eén antwoord van de overheid

KVK

MKB
Nederland
VNO NCW

Meer informatie?

Kijk op Statline. Hier treft u alle data uit deze uitgave aan conform de
webtoegankelijkheidsrichtlijnen voor visueel beperkten.

[Ondernemersvertrouwen naar bedrijfstak](#)

[Ondernemersvertrouwen naar provincie](#)

[Conjunctuurenquête naar bedrijfstak](#)

[Conjunctuurenquête naar regio \(landsdeel/provincie\)](#)

[Conjunctuurenquête naar bedrijfsgrootte](#)

[Conjunctuurenquête naar bedrijfstak; seizoengecorrigeerd](#)

Deze uitgave is te downloaden op:
ondernemersplein.kvk.nl/coen

